

Buletin Informativ 16-23 octombrie 2019

CUPRINS

REPUBLICA MOLDOVA ÎȘI ALEGE EDILII, CALM ÎI AȘTEAPTĂ ÎN FAMILIA SA!.....	2
CALM OFERĂ SOLUȚII PENTRU A ÎMBUNĂȚĂȚI ORGANIZAREA ALIMENTAȚIEI COPIILOR ÎN ȘCOLI ȘI GRĂDINIȚE!.....	4
PROMOVAREA TURISMULUI ESTE UN ELEMENT AL DEZVOLTĂRII LOCALE ȘI O PREOCUPARE A CALM.....	5
ÎNCĂ O ȘANȘĂ PENTRU DEMOCRAȚIA LOCALĂ! LA 20 OCTOMBRIE ALEGEM PE CEI MAI BUNI REPREZENTANȚI AI COMUNITĂȚILOR NOASTRE!.....	7
CALM S-A ÎNTRUNIT LA TBILISI CU ALȚI REPREZENTANȚI AI CONVENȚIEI PRIMARILOR DIN CADRUL PARTENERIATULUI ESTIC!.....	8
CALM REITEREAZĂ CĂ PREVEDERILE PRIVIND PLAFONAREA TAXELOR LOCALE SUNT NECONSTITUȚIONALE!.....	9
A FOST LANSATĂ ETAPA A II-A A CELUI DE-AL 3-LEA APEL DE PROPUNERI DE PROIECTE ÎN CADRUL PROGRAMULUI TRANSNAȚIONAL DUNĂREA 2014-2020.....	11
ACORD // BEI VA OFERI REPUBLICII MOLDOVA UN ÎMPRUMUT DE 100 DE MILIOANE DE EURO PENTRU ÎMBUNĂȚĂȚIREA SERVICIILOR DE GESTIONARE A DEȘEURILOR SOLIDE.....	12
JAPONEZII OFERĂ ZECI DE MII DE DOLARI PENTRU RENOVAREA A CINCI ȘCOLI ȘI GRĂDINIȚE MOLDOVENEȘTI. CARE SUNT ACESTEA.....	13
CEL MAI VÂRSTNIC PRIMAR DIN MOLDOVA ESTE DIN NORDUL ȚĂRII ȘI A OBȚINUT AL OPTULEA MANDAT.....	14
MAI MULTE ORGANIZAȚII VOR FI FINANȚATE ÎNTR-UN PROIECT DE DEZVOLTARE A SOCIETĂȚII CIVILE LOCALE.....	15
NICOLAE DANDIȘ: ESTE VOINȚA CAHULENILOR.....	16
GRUPUL DE LUCRU PENTRU ELABORAREA PROGRAMULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE A TURISMULUI 2020 – 2030 S-A ÎNTRUNIT ÎN ȘEDINȚĂ.....	17
REPUBLICA MOLDOVA VA AVEA UN SISTEM INFORMAȚIONAL AUTOMATIZAT „CADASTRUL DE STAT AL APELOR”	18

PENTRU O AUTONOMIE LOCALĂ ȘI DESCENTRALIZARE REALĂ!

www.calm.md
www.facebook.com/calm.md
e-mail: info@calm.md

VOCEA

AUTORITĂȚILOR LOCALE

BULETINUL INFORMATIV AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA nr. 11 (68), 2019

OAMENI DE VALOARE ÎN PUTEREA LOCALĂ! ȚARA ÎȘI ALEGE EDILII, CALM ÎI AȘTEAPTĂ ÎN FAMILIA SA!

PRIMARII SUNT LOCOMOTIVELILE NEVĂZUTE ALE ȚĂRII! Afirmatia inspirată a vicepreședintelui Consiliului Județean Vaslui, Vasile Marciuc, ilustrează extraordinar de elocvent situația în care, cu resurse limitate și confruntându-se cu probleme nenumărate, edilii locali dau dovadă de adevărate acte de curaj în timpul exercitării mandatelor. De multe ori însă, efortul lor este subestimat, iar suportul de care trebuie să beneficieze întârzie. În data de 20 octombrie, în Republica Moldova se vor desfășura alegeri locale generale, iar cei care aspiră la funcția de primar pot fi considerați eroi ai vremurilor noastre, nu întotdeauna prietnici pentru activitatea plină de sacrificiu în cadrul unei primării.

**"PRIMARII
BENEFICIAZĂ
DE CEA MAI
MARE
ÎNCREDERE,
PE CARE**

**VIOREL FURDUI,
DIRECTOR EXECUTIV CALM:
„EU AM AVUT ONOAREA
SĂ LUCREZ POATE
CU CEI MAI BUNI,
PRIMARI CU LITERĂ
MARE!"**

EVENIMENTUL LUNII UN NOU SCRUTIN, O NOUĂ CURSĂ PENTRU O DEMOCRATIE LOCALĂ VERITABILĂ!

La alegerile locale din 20 octombrie vor fi aleși 898 de primari și 11.580 de consilieri locali, dintre care 1.108 de consilieri raionali și municipali, iar alți 10.472 - sătești/orășenești.

Potrivit Codului Electoral, numărul de consilieri se determină în funcție de numărul de locuitori ai unității administrativ-teritoriale la data de 1 Ianuarie a anului în care au loc alegerile.

CEC a stabilit numărul de mandate care vor fi distribuite în urma rezultatelor alegerilor locale.

Conform CEC, 7 consilii locale vor avea câte 27 de mandate, alte 21 - câte 33, în 5 consilii vor fi atribuite câte 35 de mandate, iar la Chișinău - consiliul municipal va fi constituit din 51 de mandate.

285 de consilii sătești/orășenești vor avea câte 11 mandate, alte 281 de localități vor avea câte 9 mandate, iar 29 de localități - câte 23. În municipiile Orhei, Goroca, Ungheni, Comrat și Cahul vor fi aleși câte 27 de consilieri municipali.

În contextul alegerilor locale generale din 20 octombrie, CALM prezintă în noul număr al buletinului informativ „Vocea Autorităților Locale” circumstanțele în care are loc acest scrutin, care sunt așteptările de la noua guvernare centrală, dar și obiectivele APL pentru ca comunitățile locale să se dezvolte.

În editorialul intitulat „Oameni de valoare în puterea locală”, președintele CALM Tatiana Badan notează că cei care aspiră la funcția de primar pot fi considerați eroi ai vremurilor noastre, nu întotdeauna prietnici pentru activitatea plină de sacrificiu în cadrul unei primării. „În data de 20 octombrie ne așteaptă un scrutin care, cu siguranță, va avea un impact covârșitor pentru dezvoltarea țării. Deoarece autoritățile locale reprezintă talpa țării, este important cine sunt acei oameni de la cârma primăriilor și care vor fi pașii pe care îi vor face, împreună cu statul și cetățenii, având în mâini guvernarea locală. Fie și una deocamdată dependentă de anumite circumstanțe. ”

Amintind despre neafilierea guvernamentală și politică a CALM, Tatiana Badan reiterează că instituția pe care o conduce va trata pe picior de egalitate pe toți aspiranții la fotoliile de primar, indiferent de apartenența la o formațiune politică sau alta. „Pe primarii care vor fi aleși și realeși îi invităm să fie parte a echipei CALM și să se încadreze energic în activitatea de promovare a intereselor APL. Doar fiind împreună, toate autoritățile publice locale din Moldova, vom putea depăși problemele existente și vom putea schimba spre bine situația în domeniul administrației locale.” Articolul integral îi puteți lectura în noul număr al ziarului „Vocea Administrației Publice Locale”.

În materialul cu titlul „Eu am avut ocazia să lucrez cu cei mai buni, primari cu literă mare”, directorul executiv al CALM Viorel Furdui vorbește despre atmosfera apăsătoare care a existat în ultimii ani în APL, de lipsa de cadre la nivel local, posibilitățile limitate de a dezvolta comunitățile

iar ca rezultat, acum câteva luni, mulți aleși locali declarau că nu vor mai candida pentru un nou mandat. Totuși, datorită libertății care se simte în societate în ultima perioadă, a stabilirii unei comunicări instituționalizate între autoritățile centrale și cele locale, mulți primari și-au revăzut poziția și s-au înscris într-o nouă competiție electorală. Viorel Furdui amintește că peste 80% din unitățile administrativ-teritoriale sunt membre ale CALM și procesul continuă. „Majoritatea oamenilor s-au convins de faptul că Congresul Autorităților Locale din Moldova îi reprezintă, abordează problemele care preocupă APL, activează în interesul tuturor autorităților care doresc să progresăm în domeniul reformelor.” Viorel Furdui face apel către primarii care vor fi aleși și realeși și încă nu sunt parte a familiei CALM să încerce să descopere activitatea instituției noastre astfel încât, împreună, să fim o forță de necontestat și să putem rezolva mai ușor problemele cu care se confruntă APL!

O delegație a reprezentanților Congresului Autorităților Locale din Moldova, ai Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova a efectuat recent o vizită de lucru în Letonia. Ce lecții am putea învăța de la această Țară Baltică în procesul de consolidare a autonomiei locale aflăm la pagina 5 și 6 a buletinului informativ.

Despre reuniunea reprezentanților asociațiilor autorităților locale din țările Europei de Sud-Est, membre ale PLATFORMA și NALAS ce a avut loc la începutul lunii septembrie la Kiev ne informăm lecturând pagina 6.

La Festivalul Cultural de la Vatra au participat aleși locali din România și Republica Moldova, dar și reprezentanți ai Guvernului de la București. Barierele ce nu permit APL din cele două state să aibă mult mai multe rezultate în procesul de cooperare, impedimentele la aplicarea proiectelor comune cu finanțare românească sau europeană, necesitatea dezvoltării locale și a serviciilor, sunt doar câteva dintre problemele abordate în cadrul acestei întruniri. La finalul evenimentului, acompaniați de Orchestra de Muzică Populară „Lăutarii”, primarii de pe cele două maluri ale Prutului au evoluat pe scena Complexului Cultural Vatra.

Tot în acest număr al ediției vă invităm să aflați ce cred secretarul general al Asociației Comunelor din România (ACoR) Gheorghe Bute, dar și vicepreședintele Consiliului județean Vaslui, Vasile Mariciuc despre relațiile de prietenie și cooperare dintre autoritățile locale din Republica Moldova și România, dar și asociațiile reprezentative ale acestora.

Multe alte informații utile, interviuri cu aleși locali, evenimente ce s-au desfășurat în comunitățile noastre sunt redată în noul număr al buletinului informativ „Vocea Autorităților Locale”.

Ziarul CALM este distribuit în toate primăriile din Republica Moldova.

Ana Moraru, Serviciul de Comunicare al CALM

CALM OFERĂ SOLUȚII PENTRU A ÎMBUNĂȚĂȚI ORGANIZAREA ALIMENTAȚIEI COPIILOR ÎN ȘCOLI ȘI GRĂDINIȚE!

În contextul eficientizării procesului de alimentație și aprovizionare cu apă a școlilor și grădinițelor din Republica Moldova, Cancelaria de Stat a organizat la 11 octombrie ședința grupului de lucru ce vizează acest domeniu. Congresul Autorităților Locale din Moldova a fost reprezentat la eveniment de către expertul Cătălina Scorțescu.

În ultimii ani au fost identificate mai multe nereguli în procesul de achiziții publice a alimentelor pentru instituțiile preșcolare și școlare, dar și a calității produselor care sunt livrate copiilor și elevilor.

Cătălina Scorțescu a explicat că sunt probleme privind accesul copiilor la apă calitativă, în special în localitățile rurale, dar și în orașe. „Cât privește alimentele, au fost mai multe cazuri de achiziționare a produselor alterate, necalitative, s-au depistat mai multe cazuri de intoxicații alimentare ale copiilor. În procesul de achiziții sunt favorizate anumite firme, care nu întotdeauna întrunesc standardele de calitate, însăși procedura de achiziții este destul de anevoioasă.”

De asemenea, la achiziționarea alimentelor nu sunt prioritare criteriile de calitate-preț, calitate-cost, fiind favorizați ofertanții care propun cel mai mic preț. Totodată, mai multe instituții ale statului sunt implicate în acest proces al achizițiilor și în cazul cât sunt identificate nereguli este destul de complicat să stabilești cui aparține vina.

Potrivit Cătălinei Scorțescu, autoritățile centrale nu consideră că sunt direct responsabile de situația creată și propun soluționarea problemelor din acest domeniu doar prin elaborarea unor studii de caz, a unor traininguri, etc.

CALM consideră că pentru a îmbunătăți calitatea acestor servicii în instituțiile preșcolare și școlare este nevoie de a achiziționa apa la un preț mai redus decât pentru alți agenți economici, educația și tineretul fiind un domeniu prioritar în politicile oricărui stat. O altă propunere a CALM a fost ca cel care livrează aceste servicii să fie responsabil de certificarea acestora.

„Normele financiare pentru alimentarea copiilor și elevilor sunt destul de reduse, ceea ce nu permite achiziționarea unor produse diversificate și calitative. CALM a propus să fie majorate aceste norme financiare, achizițiile să fie făcute de managerii instituțiilor de învățământ, astfel încât o singură persoană să fie responsabilă de acest proces. CALM a insistat ca unicul criteriu de achiziție a alimentelor pentru copii să fie preț-calitate. Cu regret, propunerile CALM nu au fost acceptate, tendința care a existat în cadrul grupului de lucru a fost de a centraliza achizițiile publice la nivelul centrelor raionale”, a declarat expertul.

Grupul de lucru s-a întrunit deja în cadrul a două ședințe, acum se lucrează la definitivarea planului de acțiuni. CALM va insista ca propunerile înaintate de instituția noastră să fie luate în calcul, astfel încât starea de lucruri în acest domeniu să se amelioreze substanțial.

Ana Moraru, Serviciul de Comunicare al CALM

PROMOVAREA TURISMULUI ESTE UN ELEMENT AL DEZVOLTĂRII LOCALE ȘI O PREOCUPARE A CALM

La 17 octombrie, la Guvern a avut loc ședința Grupului de lucru pentru elaborarea Programului Strategic de Dezvoltare a Turismului (PSDT) în anii 2020 – 2030. Congresul Autorităților Locale din Moldova a fost reprezentat la eveniment de expertul Irina Luncașu.

În cadrul ședinței au fost prezentate rezultatele analizei situației în domeniul turismului din Republica Moldova, discutate tendințele naționale și internaționale pe piața turistică, precum și prioritățile identificate pentru includerea în PSDT 2030.

De asemenea, au fost analizate date statistice și documente strategice referitoare la turism, s-a vorbit despre necesitatea organizării atelierelor de lucru și efectuarea vizitelor de lucru la unele destinații turistice din teritoriu.

Potrivit statisticilor, în Republica Moldova contribuția turismului în produsul intern brut este nesemnificativă, însă există mult potențial în vederea dezvoltării acestei ramuri. Alexandru Sonic, președintele Grupului de lucru pentru elaborarea PSDT a afirmat că turismul poate fi un bun factor pentru relansarea economiei statului.

CALM a fost de părere că studiul efectuat de către experții naționali și internaționali ce are ca obiectiv suportul în elaborarea Programului Strategic de Dezvoltare a Turismului (PSDT) în anii 2020 – 2030 este unul amplu și multidimensional, ce prezintă atât carențele din domeniul turismului, cât și soluțiile ce ar permite dezvoltarea acestui sector. Expertul Irina Luncașu a atras atenția asupra necesității coordonării acestui Program cu alte strategii sectoriale, precum cele din domeniul apei și canalizării, managementul deșeurilor solide, drumurilor și transporturilor, etc, astfel încât documentul nou elaborat să aibă efectele scontate.

Pe parcursul lunilor octombrie – noiembrie va fi elaborat proiectul PSDT 2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, iar la sfârșitul lunii noiembrie vor fi organizate o serie de consultări cu mediul de afaceri, autoritățile publice și membrii Grupului de lucru.

Programul este elaborat pe platforma Ministerului Economiei și Infrastructurii, cu sprijinul Proiectului de Competitivitate din Republica Moldova, finanțat de USAID, Suedia și UK aid.

Serviciul de Comunicare al CALM

**ÎNCĂ O ȘANSĂ PENTRU DEMOCRATIA LOCALĂ! LA 20 OCTOMBRIE ALEGEM PE CEI MAI BUNI
REPREZENTANTI AI COMUNITĂȚILOR NOASTRE!**

Partenerii noștri internaționali urmăresc cum se desfășoară campania electorală, cum influențează schimbările recente politice asupra activității APL, ce măsuri întreprinde Guvernul pentru a consolida descentralizarea financiară. În acest context, reprezentantul Asociației Municipalităților din Norvegia (KS) Bjørn Rongevær a întreprins recent o vizită de lucru în Republica Moldova, iar Ambasadorul Suediei în RM Anna Lyberg a avut o întâlnire cu CALM. Acestea, dar și alte subiecte le abordăm în cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM” din 19 și 20 octombrie. Vă mulțumim pentru că alegeți să fiți „La Înălțime cu CALM”! Contează doar cei care votează!

Emisiunea poate fi accesată la următorul link:

<http://calm.md/libview.php?l=ro&idc=66&id=5600&t=/SERVICIUL-PRESA/Comunicate/INCA-O-ANSA-PENTRU-DEMOCRATIA-LOCALA-LA-20-OCTOMBRIE-ALEGEM-PE-CEI-MAI-BUNI-REPREZENTANTI-AI-COMUNITATILOR-NOASTRE>

CALM S-A ÎNTRUNIT LA TBILISI CU ALTI REPREZENTANȚI AI CONVENȚIEI PRIMARILOR DIN CADRUL PARTENERIATULUI ESTIC!

La și 15 și 16 octombrie, în Tbilisi, Georgia s-au întrunit reprezentanți ai comitetului de coordonare a proiectelor Convenției Primarilor Est și Convenției Primarilor – Proiecte Demonstrative. La eveniment au participat delegați ai ambelor proiecte, ai Uniunii Europene, ai Inițiativei Globale pentru Pactul Primarilor, ai proiectului primarilor UE pentru creștere Economică, etc. Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) este organizația de suport în cadrul Convenției Primarilor Est și a fost reprezentată de expertul Octavii Ivanov.

Scopul întrunirii a fost de studia proiectele ce se implementează în țările-semnatare ale acestor două programe. Cu susținerea UE, la etapa actuală, în Republica Moldova sunt trei asemenea proiecte: iluminarea stradală în orașul Călărași; măsuri de eficiență energetică în cadrul gimnaziului din orașul Cantemir și construcția în Feștelița, Ștefan Vodă a unei centrale cu panouri fotovoltaice de 300 kW care va transforma energia solară în energie electrică, iar din vânzarea acesteia, va genera în bugetul local un venit estimat la circa 700 mii lei anual. Perioada de implementare a proiectelor este 2018-2020.

Octavii Ivanov ne-a explicat că printre problemele cu care se confruntă aplicanții la aceste proiecte, inclusiv cei din Republica Moldova, este cofinanțarea, „Doar Ucraina și Belarus nu au acest impediment deoarece primăriile mari din aceste țări au capacități financiare impresionante. În Republica Moldova, Agenția de Eficiență Energetică s-a implicat în acest proces dar, deocamdată, doar parțial reușește să ajute. Ne dorim ca pentru anul 2019 să identificăm o formulă care înlătore această problemă.”

În a doua zi a evenimentului , reprezentanții celor două programe au mers să viziteze unul dintre cele 16 proiecte –pilot din cadrul Inițiativei Primari pentru Creștere Economică, implementat în Tbilisi. Acesta se numește „Spark” Business Accelerator, cu o valoare de un milion de euro, finanțat în proporție de 50% de UE și 50% de primăria Tbilisi și are ca obiectiv susținerea viitorilor agenți economici prin oferirea de consultanță de specialitate în finanțe, marketing, analiză de afaceri și asistență în planificarea afacerilor. De asemenea, programul sprijină tinerii antreprenori care lucrează în domenii precum turismul, educația, medicina, sport și asistență medicală, meșteșuguri tradiționale, tehnologie informațională, idei de afaceri inovatoare în diverse domenii și tehnologii și inovații eficiente din punct de vedere energetic.

În contextul în care în perioada 2021-2027 va fi o nouă etapă de finanțare a altor proiecte s-a discutat despre problemele care apar în elaborarea planurilor, proiectelor, strategiilor, astfel încât acestea să fie, în măsura posibilităților, înlăturate.

În cadrul UE sunt circa 10 mii de semnături Convenției Primarilor – Proiecte Demonstrative din 59 de țări, care reprezintă aproximativ 314 milioane de cetățeni. De asemenea, 365 de primării din cele șase țări ale Parteneriatului Estic sunt semnatare ale Convenției Primarilor Est, cu o populație de circa 30 milioane. În Republica Moldova sunt 26 de semnături ai Convenției Primarilor Est, cu o populație de aproximativ 500 de mii.

Serviciul de Comunicare al CALM

CALM REITEREAZĂ CĂ PREVEDERILE PRIVIND PLAFONAREA TAXELOR LOCALE SUNT NECONSTITUȚIONALE!

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a organizat la 22 octombrie o ședință cu participarea reprezentanților Ministerelor Finanțelor, Justiției și ai Congresului Autorităților Locale din Moldova. Subiectul abordat în cadrul întrunirii a fost necesitatea modificării unor acte normative ce survine ca urmare a modernizării Codului Civil. Astfel, Ministerul Agriculturii,

Dezvoltării Regionale și Mediului examinează posibilitatea stabilirii unui quantum maxim al taxei percepute de către autoritatea locală la înregistrarea contractelor de arendă.

Participanții la ședință au discutat și despre necesitatea modificării hotărârii Guvernului aprobată în temeiul Legii cu privire la arenda în agricultură, care deja a fost abrogată în momentul intrării în vigoare a Legii cu privire la modernizarea Codului Civil.

CALM și-a reiterat dezacordul privind stabilirea oricărui plafon la taxele locale, amintind că potrivit Constituției și cadrului normativ în vigoare, autoritățile locale dispun de autonomie decizională deplină în toate domeniile de competențe proprii.

Potrivit expertului CALM Alexandru Morcov, ar fi salutară elaborarea unei metodologii-cadru care ar prevedea criteriile de calculare a taxelor pentru acest serviciu de înregistrare a contractelor de arendă în Registrul Contractelor de Arendă, deținătorul căruia este APL. Alexandru Morcov a fost de părere că fiind stabilite aceste criterii, metodologia ar crea condiții pentru ca APL să acționeze în limitele legale, aplicându-le în funcție de specificul fiecărei localități.

Expertul Ludmila Malai a menționat că în cazul în care totuși va fi elaborat și aprobat un act normativ care să stabilească un quantum maxim al taxei percepute de către autoritatea locală la înregistrarea contractelor de arendă, Ministerul Finanțelor ar urma să identifice surse financiare suplimentare în bugetul de stat pentru a acoperi deficitul APL care va fi creat în acest proces.

CALM reamintește că în contextul în care terenurile agricole sunt foarte fragmentate, de cele mai multe ori nu sunt prelucrate de către proprietar, ci sunt transmise în arendă unor agenți economici. Exercițarea acestei competențe de către APL a fost condiționată de necesitatea de a apropia acest serviciu de cetățeni, mai ales de cei care locuiesc în satele și comunele Republicii Moldova. Bugetele, capacitățile și dotarea tehnico-materială a APL diferă de la o localitate la alta, iar stabilirea unor plafoane nu doar ar afecta autonomia locală, dar și calitatea acestui serviciu prestat cetățenilor și agenților economici din localitățile rurale.

Serviciul de Comunicare al CALM

**A FOST LANSATĂ ETAPA A II-A A CELUI DE-AL 3-LEA APEL DE PROPUNERI DE PROIECTE ÎN
CADRUL PROGRAMULUI TRANSNAȚIONAL DUNĂREA 2014-2020**

Programul Transnațional Dunărea 2014-2020 a lansat etapa II a celui de-al 3-lea apel de propuneri de proiecte. Apelul este deschis până pe 25 noiembrie 2019.

Instituțiile din Republica Moldova au oportunitatea să se alinieze la proiectele selectate în calitate de parteneri.

Pachetul de documente, precum și informațiile detaliate privind etapa II a celui de-al 3-lea apel de propuneri de proiecte, inclusiv regulile de eligibilitate și depunere pot fi accesate la următorul link: <http://www.interreg-danube.eu/calls/calls-for-proposals/third-call-for-proposals> .

În I etapă al celui de-al 3-lea apel de propuneri de proiecte în cadrul Programului menționat au fost depuse **276 Expresii de Interes**, care presupun descrierea pe scurt a proiectelor. 86 de instituții din Republica Moldova au participat în cadrul propunerilor depuse.

Programul Transnațional Dunărea 2014-2020 constituie un program de cooperare teritorială european, fiind un instrument de finanțare ce are drept scop sprijinirea dezvoltării Strategiei macro-regionale a Uniunii Europene pentru regiunea Dunării (SUERD), consolidarea integrării teritoriale și abordarea obstacolelor comune.

Domeniile vizate sunt: mediu și cultură, conectivitate și responsabilitate energetică, guvernare, inovare și responsabilitate socială.

Sursa: adrsud.md

ACORD // BEI VA OFERI REPUBLICII MOLDOVA UN ÎMPRUMUT DE 100 DE MILIOANE DE EURO PENTRU ÎMBUNĂȚĂTIREA SERVICIILOR DE GESTIONARE A DEȘEURILOR SOLIDE

Banca Europeană de Investiții (BEI) va oferi Guvernului Republicii Moldova un împrumut de 100 de milioane de euro pentru îmbunătățirea serviciilor de gestionare a deșeurilor solide.

Împrumutul va fi oferit în mai multe tranșe, prima tranșă fiind de 25 de milioane de euro.

Banii vor fi destinați pentru implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor 2013-2027 din R. Moldova, realizarea proiectelor ce vizează modernizarea și dezvoltarea sistemelor și instalațiilor de gestionare a deșeurilor solide în opt regiuni din republică.

Proiectele vor asigura localitățile cu noi sisteme de colectare, instalații de tratare a materialelor și a deșeurilor biologice și noi depozite regionale sanitare pentru toată populația urbană și pentru circa trei milioane de locuitori din mediul rural.

Acordul de împrumut între Banca Europeană de Investiții și Guvernul Republicii Moldova va fi semnat vineri, pe 18 octombrie, la Chișinău, de către ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Georgeta Mincu, și reprezentantul Oficiului BEI, Antonio Castillo.

Sursa: www.ziarulnational.md

JAPONEZII OFERĂ ZECI DE MII DE DOLARI PENTRU RENOVAREA A CINCI ȘCOLI ȘI GRĂDINIȚE MOLDOVENEȘTI. CARE SUNT ACESTEA

Guvernul Japoniei va finanța, cu zeci mii de dolari, lucrări la cinci instituții de învățământ din R. Moldova. Este vorba despre lucrări de izolare termică și de repararea blocurilor sanitare.

Este vorba despre Liceul Teoretic „Ion Creangă” din s. Hârbovăț, r-nul Anenii Noi; Grădinița nr. 14 din or. Cahul; Grădinița din s.Tuzara, r-nul Călărași; Grădinița nr. 5 din or. Comrat și Școala Profesională din or. Orhei.

Astfel, Liceul Teoretic „Ion Creangă” din s. Hârbovăț, r-nul Anenii Noi va beneficia de un grant în valoare de 89,492 USD pentru instalarea sistemului de tratare a apelor și repararea blocurilor sanitare.

Cel de-al doilea grant, în sumă de 86,965 USD, va merge către Grădinița nr. 14 din or. Cahul și va contribui la izolarea termică a pereților exteriori, repararea sistemului de ventilare și achiziționarea echipamentului pentru bucătărie. Grădinița din s.Tuzara, r-nul Călărași a obținut un grant în valoare de 67,437 USD. Proiectul prevede repararea acoperișului, izolarea termică a pereților exteriori și schimbarea ferestrelor instituției.

Al patrulea proiect este destinat Grădiniței nr. 5 din or. Comrat. Valoarea investițiilor pentru izolarea termică a pereților exteriori va fi de 89,926 USD. Școala Profesională din or. Orhei, cu grantul în valoare de 90.909 USD, va reuși izolarea termică a pereților exteriori, schimbarea ușilor și ferestrelor.

Programul „Kusanone” este un program de finanțare a proiectelor de grant-uri mici în valoare de circa 50 000 - 100 000 USD, fiecare – asistență nerambursabilă oferită de către Guvernul Japoniei. Programul „Kusanone” a fost lansat în țara noastră în anul 2008. Pe parcursul a 11 ani de

colaborare, sistemul educațional din Republica Moldova a beneficiat de 21 proiecte de acest gen în valoare de cca 1. 626.647 USD.

Sursa: agora.md

CEL MAI VÂRSTNIC PRIMAR DIN MOLDOVA ESTE DIN NORDUL ȚĂRII ȘI A OBTINUT AL OPTULEA MANDAT

Este primar al localității de o viață, iar la scrutinul din 20 octombrie a fost ales repetat pentru cel de-al optulea mandat de primar. Vorbim despre Ivan Ostaficiuc, primarul reales din primul tur, al orașului Cupcini din raionul Edineț, [informează nordnews.md](http://informează.nordnews.md).

După șapte mandate consecutive, Ivan Ostaficiuc și-a promis că nu mai candidează la funcția de primar. Totuși, s-a înscris în cursă alături de alți patru contracandidați și a cules un rezultat bun din primul tur. Pentru candidatul socialist au votat 1705 locuitori, ceea ce constituie 63,88% din voturi.

Astfel, localitatea Cupcini se poate lăuda cu cel mai vârstnic primar, de 75 de ani, primar ajuns la mandatul cu numărul opt.

Sursa: www.nordnews.md

MAI MULTE ORGANIZAȚII VOR FI FINANȚATE ÎNTR-UN PROIECT DE DEZVOLTARE A SOCIETĂȚII CIVILE LOCALE

Circa 60 de organizații neguvernamentale din diferite regiuni ale Republicii Moldova vor beneficia de susținere financiară din partea Uniunii Europene și Fundației Konrad Adenauer, în cadrul unui proiect de dezvoltare a societății civile la nivel local. Câștigătorii de granturi au primit certificatele de confirmare, la o ceremonie festivă, desfășurată marți, 22 octombrie, la Chișinău, transmite MOLDPRES.

Beneficiarii primului Apel de propuneri de proiecte al Programului de granturi "Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova" au fost desemnați de către o comisie, constituită din reprezentanți ai Delegației UE în Republica Moldova, Fundației Soros-Moldova, Fundației Est-Europene, parteneri de implementare, precum și membri ai echipei de proiect.

"Am încurajat organizațiile care intenționează să aducă schimbarea, să contribuie la soluționarea problemelor în localitățile unde activează. O societate civilă responsabilă și activă este garantul dezvoltării democratice a unei țări", a declarat la eveniment Peter Michalko, ambasadorul Delegației Uniunii Europene la Chișinău.

Potrivit diplomatului, la selectare au avut prioritate proiectele care s-au referit la problemele persoanelor cu dizabilități, dezvoltării locale, protecției mediului etc. "Aceste sectoare trebuie susținute în primul rând", a subliniat șeful Misiunii UE în R. Moldova.

Datorită acestui Program de granturi, 59 de organizații ale societății civile din țara noastră, deja în acest an vor avea posibilitatea să se implice activ în procese decizionale și de elaborare a politicilor, de responsabilizare a instituțiilor publice. "Propunerile de proiecte selectate pentru finanțare urmează să contribuie la dezvoltarea principiilor bune guvernări în Republica Moldova", a precizat Stephan Malerius, reprezentantul Fundației Konrad Adenauer (Berlin).

Proiectul "Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova" a fost lansat în luna aprilie curent și va oferi, în perioada 2019-2021, granturi în valoare de circa trei milioane de euro

organizațiilor societății civile, care își desfășoară activitatea în afara orașului Chișinău. Proiectul este implementat în parteneriat cu Asociația pentru Politică Externă, în regiunea Centru, Asociația pentru Democrație Participativă, în regiunea Sud, Centrul Analitic Independent Expert-Group, în regiunea Nord, Asociația Obștească Centrul European Pro-Europa din Comrat, pentru UTA Găgăuzia și raionul Taraclia.

Scopul Proiectului este de a contribui la dezvoltarea societății civile de nivel local din Republica Moldova care promovează și monitorizează transparența și responsabilitatea instituțiilor publice, inclusiv în implementarea Acordului de Asociere R. Moldova - UE.

Sursa: www.moldpres.md

NICOLAE DANDIȘ: ESTE VOINTA CAHULENILOR

Nicolae Dandiș, primarul ales al municipiului Cahul a făcut primele declarații pentru portalul de știri ziuadeazi.md după alegerile de duminică.

„Este voința cahulenilor. Este pe de o parte aprecierea la ceea ce s-a făcut și modul cum ei văd administrarea acestui municipiul pentru următorii 4 ani. Bineînțeles că sunt foarte recunoscător și vreau să mulțumesc tuturor cahulenilor pentru acest vot. Simt un suport din partea locuitorilor localității noastre. Această încredere trebuie valorificat în rezultate concrete” a declarat Edilul.

Precizăm că la alegerile locale generale de duminică, Nicoale Dandiș a fost ales primar al municipiului Cahul cu 9032 de voturi ceea ce reprezintă 81,95% din totalul alegătorilor ieșiți la vot. Acest mandat este al doilea pentru Nicolae Dandiș. În 2015, acesta l-a surclasat pe Petru Burlacu (primar pe atunci) în turul II al alegerilor, acumulând 4613 voturi (52,83%). La alegerile actuale, Petru Burlacu a acumulat 131 de voturi.

Sursa: www.ziuadeazi.md

GRUPUL DE LUCRU PENTRU ELABORAREA PROGRAMULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE A TURISMULUI 2020 – 2030 S-A ÎNTRUNIT ÎN ȘEDINȚĂ

Reprezentanții ADR Centru au participat joi, 17 octombrie a.c., la ședința Grupului de lucru pentru elaborarea Programului Strategic de Dezvoltare a Turismului (PSDT) în anii 2020 - 2030.

Programul este elaborat pe platforma Ministerului Economiei și Infrastructurii cu sprijinul Proiectului de Competitivitate din Moldova, finanțat de USAID, Suedia și UK aid.

Alexandru Sonic, Președintele Grupului de lucru pentru elaborarea PSDT, a declarat la deschiderea ședinței: „Potrivit datelor statistice, în Moldova contribuția turismului în produsul intern brut este mic, însă, ceea ce cunoaștem e că avem un potențial pe care putem să-l dezvoltăm. Turismul poate fi un bun factor pentru relansarea economiei țării.”

În cadrul ședinței au fost prezentate rezultatele analizei situației în domeniul turismului din Republica Moldova, discutate tendințele naționale și internaționale pe piața turistică, precum și prioritățile identificate pentru includerea în PSDT 2030.

De asemenea, au fost analizate date statistice și documente strategice referitoare la turism, organizate ateliere de lucru, precum și efectuate vizite la unele destinații turistice din teritoriu.

Rezultatele activităților menționate au fost generalizate și reflectate în comunicările experților, referitoare la „Dezvoltarea produselor turistice în Moldova: evoluție, poziționare, trenduri” - Jack Delf, expert, Muntenegru și „Marketing și promovare turistică în Moldova și în țările din regiune: piețe-țintă, provocări, tendințe” -Roger Goodacre, expert, Marea Britanie.

Propunerile privind prioritățile și direcțiile de dezvoltare a turismului în Republica Moldova în anii 2020 - 2030 au fost prezentate de experții locali Andrei Crigan și Stanislav Madan.

La finalul ședinței au fost discutate propunerile înaintate și validate componentele matricei strategice a Programului (viziunea, obiectivele generale și specifice), precum și au fost stabilite acțiunile ce urmează a fi întreprinse la etapa următoare de elaborare a Programului.

Astfel, pe parcursul lunilor octombrie - noiembrie va fi elaborat proiectul PSDT 2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, iar la sfârșitul lunii noiembrie vor fi organizate o serie de consultări prealabile cu mediul de afaceri, autoritățile publice și membrii Grupului de lucru pe marginea proiectelor elaborate.

Sursa: adrcentru.md

REPUBLICA MOLDOVA VA AVEA UN SISTEM INFORMACIONAL AUTOMATIZAT „CADASTRUL DE STAT AL APELOR”

La data de 23 octombrie 2019, cabinetul de miniștri a aprobat conceptul Sistemului Informațional Automatizat (SIA) „Cadastrul de Stat al Apelor”. Această viziune nouă va permite monitorizarea controlului și utilizarea rațională a resurselor de apă de suprafață și subterane.

Conceptul SI „Cadastrul de stat al apelor” reprezintă o viziune asupra creării și funcționării spațiului informațional al domeniilor ce țin de protecția, gestionarea și evidența resurselor de apă de suprafață și subterane, a construcțiilor hidrotehnice și a zonelor protejate și include scopul, sarcinile, principiile, caracteristicile de bază, aspectele funcționalității și arhitecturii conceptuale ale sistemului SIA are destinația să asigure și să reglementeze accesul operativ la informația privind resursele de apă și la luarea operativă a deciziilor. Sistemul asigură susținerea informațională a sistemului de management în domeniul protecției resurselor de apă, fapt ce permite sporirea calității factorilor naturali și asigurarea dreptului populației la apă. Sistemul va

permite furnizarea informației relevante reprezentanților administrației publice, societății civile, organizațiilor naționale și internaționale, persoanelor juridice și fizice.

Aprobarea Conceptului SIA „Cadastrul de stat al apelor” este prevăzută în Planul de acțiuni a Guvernului, stabilit pentru anul 2019, iar crearea propriu zisă a sistemului informațional va fi realizată până în luna mai a anului 2020.

Crearea Sistemului informațional este asigurată din cadrul proiectului de asistență tehnică, finanțat de SDC și ADA.

Sursa: www.madrm.gov.md